

NORDISK SAMARBEIDE. Nygårdsvold har i London holdt en tale om retningslinjer for det framtidige nordiske samarbeide. Talen kommenteres ivrig og irritert av den svenske presse. Stockholmstidningen skriver:

"Den norske statsminister Nygårdsvolds siste foredrag i London hadde en tydelig brodd til Sverige. Når han snakket om land hvis nøytralitet kanskje kunne diskuteres, hadde han sikkert Sverige i tankene. Og man behøver ikke være i tvil om at det var vårt land hr. Nygårdsvold siktet til, da han gjorde sine kritiske anmerkninger til debatten om nordisk politisk samarbeide i fremtiden. Adressen er jo fullt klar, da han uttalte at det ikke ville være heldig om "noen av de land som har utgått krigen eller okkupasjonen begynte at opptre som ledere eller læremestre for de okkuperte." Når man leser uttalelser som disse, kan man jo spørre seg hva egentlig meningen er med en polemik som denne. Norge er jo ikke gått med i krigen frivillig. Den er blitt påtvunget landet mot dets vilje. Hvis nordmennene ikke var blitt overfalt, ville de sikkert vært like ivrige etter at holde sitt land utenfor krigen som vi er det her i Sverige. Vi forstår at de er fortvilet over den ulykkelige skjebne som har rammet Norge, men de savner enhver grunn til å bebreide andre som i likhet med Sverige hittil er holdt utenfor krigen, forat de forsøker at bevare sin fred." -

Sveriges stilling utenfor krigen kan aldri berøve oss retten til å si vår mening om de nordiske problemer. Noen krav på lederskap har vi aldri stilt, men vi benekter bestemt at en, være seg frivillig eller ufrivillig deltakelse i krigen kan skaffe noen fortrinsrett.

Svenska Dagbladet skriver bl.a.: "Naturligvis forbeholder vi oss her i Sverige rett til uten hemninger og fra forskjellige synspunkter å betrakte de måter hvorpå en best kan trygge Nordens fremtidige frihet og fred. Vel vitende at nordmenn, dansker og finner i den nåværende situasjon hverken har samme anledning eller også samme interesser. I Danmark og Finland har man ikke hørt noen kritiske røster mot denne svenske opinion. Fra ansvarlig norsk hold er det også vist både sympati og forståelse for dette åndelige svenske forberedelsesarbeide. Men vi har også, som nå sist hos statsminister Nygårdsvold støtt på en motvillig tændens. Herunder må man også ta i betraktning den innviklede situasjon, hvor en landflyktig regjering selv i et venskapelig og alliert land befinner seg. Tilfellet Sikorsky er på en annen måte en bekræftelse på dette. Med rette henviser statsminister Nygårdsvold til den avgjørende betydning som etter krigen tilkommer hjemmefronten i Norge. Denne er kanskje ikke slik innstillet at den vil være mer "atlantisk" enn Atlanterhavsmaktene."

Riksdagsmannen Överström skriver i Venstre Norrlands Allahanda i anledning av den norske statsministers Sverigekritikk at Nygårdsvolds politiske karriere har store utsikter til å være avsluttet i samme øyeblikk som krigen opphører. Når det snakkes om Norden, står iallfall ett spørsmål ubesvart: hvordan det ville ha gått, hvis forsvarsressursene i de nordiske land ved verdenskrigens utbrudd hadde vært så sterke over hele linjen som for eksempel de svenske er idag. Riktignok er det sannsynlig at hr. Nygårdsvold ikke har noen personlig interesse av det spørsmål drøftes inngående. Muligens vil det passe ham personlig best at man ikke undersøker i hvilken utstrekning tilstanden innen Norges forsvarsorganisasjon innvirket på de ulykkelige begivenheter, men mange av hans landsmenn ønsker nok etterhvert å snakke inngående med ham om dette."

Dette skriver svensken. - Det er helt igjennom sjofelt av den svenske presse å spille den norske regjering ut mot det norske folk. Hva vi vil spørre Nygårdsvold om etter krigen, er en sak som utelukkende angår oss, og som svenskene ikke har noen som helst med å blande seg bort i. De må så gjerne diskutere etterkrigsproblemer. Vi er gla for den forståelse og varme sympati som store deler at det svenske folk har vist i disse vanskelige årene. Vi er taknemlige for det storstilete hjelpearbeide som er gjort der. - Vi er gla over den holdning Sverige har tatt overfor Quisling og quislingene. Vi er klar over den moralske betydning det har vært for vår kamp her hjemme å ha ryggen noenlunde fri og kunne rømme østover når faren ble for overhengende. Vi er klar over at Sveriges voksende forsvarsevne også kan ha sin betydning for Norge i en gitt situasjon.

Men vi er og har rett til å være forbauset over Narvikstransporten, permittert-togene, transittillatelsen for alle tiders største divisjon på 100.000 mann til Finland. Vi er forbauset over all den hjelp som direkte og indirekte er ytet våre dødsfiender av broderfolkets kårne menn. Vi er forbauset over tillatelsen til transport av norske fanger gjennom svensk territorialfarvann, og den mentalitet som gir seg utslag i svensk lynkspresseparasjon av Knaben Molybdengruver mot betaling i norsk fisk. Vi er i krig med Tyskland. Vårt flyvåpen og vår marine deltar aktivt i krigsoperasjo-

villø Sveriges frihet og selvstendighet ikke være en sur sill værdt, innklemt mellom naziredet Norge og Danmark i vest, Finland i nord, Baltikum i øst, og Hitlortyskland i syd.

Vi hjelper til å vinne krigen. Sverige ikke. Det er en jernhard realitet. Om vi har valgt denne situasjon selv eller den er oss påtvunget er i denne forbindelse ganske likegyldig. Om vi var uforberedt er ikke dette noe spesielt norsk fenomen. Det var en situasjon vi delte, foruten med Sverige, med alle de nasjoner som virkelig reiste seg til kamp mot nazityranniet. Det er en utbredt mening i Norge at Sverige har en eneste chance til å rehabilitere seg etter den opportunitetspolitikk det har ført under krigen. Og det er i aktiv deltakelse i kampen for nazismens nederlag. Det ville være uklokt og sentimentalt å se bort fra slike synspunkt når fremtidslinjer for nordisk politikk diskuteres.

NYHETENE TORSDAG KVELD :

Middelhavsområdet. På Lampedusa har britiske marinestyrker vært i land og har utført rekognosering langs kysten. Styrkene vendte tilbake med tap av to mann. Den offisielle italienske framstilling kan bare karakteriseres som et fantasiprodukt. Reuters korrespondent i Washington betegner aksjonen som et speidertokt. De allierte luftangrep på Pantolloria fortsatte i hele går. Øya ble kraftig bombardert både fra krigsskip og fra luften etterat garnisonen hadde avslått å overgi seg. Dagens allierte kommunikasjon melder at 12 fiendtlige fly ble skutt ned under luftangrepet tirsdag. Allierte fly fra Middøsten angreppflyplasser på Sicilia. Ved Catania ble 3 fly skutt ned og en hangar ødelagt. I Egøerhavet ble to seilskip senket og et tredje etterlatt i sykende tilstand. Nye rekognoseringstokter har godtgjort at det ble voldt stor skade under siste angrep på Reggio Calabria rett overfor Sicilia på det italienske fastland. Jernbanen til Napoli ble brutt og flere tog skadet. 15 meter av den østlige kaion ble ødelagt. Roma-radioen meddeler at Mussolini har utnevnt en del nye prefekter, idet en rekke politisjefer på de steder som er blitt bombet av de allierte flystyrker på Sicilia, Sardinia og i selve Italia er blitt avskjediget. Flere prefekter er blitt forflyttet. Meddølse kommer like etterat 21 fascistiske embetsmenn er blitt avskjediget. De syv gjenværende italienske embetsmenn i Tripolis er blitt internert. - I dag er det tre år siden Italia gikk inn i krigen. Fascismen har betydd krig, og krigen kan bare slutte ved fascismens ødeløggelse. - I Madrid er det fremkommet en ny amerikansk erkløring om at Spania og dets besiddølsers integritet vil bli respektert. En lignende erkløring ble gitt i Washington da de allierte gikk i land i Nordafrika.

Jugoslavia. Det jugoslaviske informasjonsdepartement i London melder at det pågår heftige kamper i Montenegro og i Serbia. Aksetropper understøttet av tanks og fly gjorde angrep på de patriotiske styrker som trakk seg tilbake til fjellene hvor kampene fortsetter. I Serbia har patriotiske styrker praktisk talt tilintetgjort en tysk bataljon. **Russland.** Flyoffensiven fortsetter på begge sider på østfronten. Det russiske flyvåpen rettøtt natt til onsdag kraftige angrep mot tyske luftbaser. Over 150 tyske fly ble skutt ned eller skadet. Det russiske flyvåpen mistet 21 fly. Av en styrke som angrep Volohovdalen ble 24 tyske fly skutt ned. Kommunikøet fra Moskva melder at de store tap av fly blir mer enn oppveiet ved russernes egen flyproduksjon og ved støtten fra England og Amerika. Ellers har det ikke vært større operasjoner på østfronten. Det meldes om rekognoseringer og artilleridueller. Ved Lissitiansk er et nytt tysk angrep slått tilbake. Den røde presse slo i dag stort opp president Roosevelts advarsel til akselmaktene om å bruke gass på østfronten. Presidenten minnet bl. a. om at hvert enkelt militært mål i Tyskland er øpent for allierte lyftangrep.

Tyskland. Den britiske minister for økonomiske samliggendøer uttalte i går at den tyske produksjon i Ruhrområdet ligger nesten 35 % under hva den gjorde på denne tiden i fjor. Nedgangen for hele Tysklands vedkommende er nesten 20 %. Tyske sjømilitære målsmenn fortsetter med å advare det tyske folk om å vente seg for meget av ubåtene.

Holland. De romerskkatolske biskoper i Holland har rettøt en protest mot tyskernes oppførsel. I et hyrdebrev av 16. mai har de protestert mot deporteringen av hollendere til Tyskland. Den åndelige motstandskraft hos den overveiende del av det hollandske folk er ubrutt. Til tross for at det blir løkøt med velstand, lar det hollandske folk seg aldri nasifisere.

Sverige. Den svenske avis Dagens Nyheter meddeler at svenskene om ikke lange vil levere 45 skøyter til Tyskland. Tyskerne bruker de svenske skøytene som eskorte-fartøyer i Kielkanalen. En minner om at den svenske regjering før ikke lange siden benøktet at de svenske fartøyer skulle brukes iden tyske krigsførsel.

Det fjernø østen. I Sentralchina har kineserne erobret Kungan og Itu ved Jang-Tse og angriper nå den viktige japanske base I-Tschang. Fremrykningen oppøver Jang-Tse-dalen fortsetter. Som en følge av den chinesiske seier er det foretatt viktige endringer i den japanske overkommando.